

A világosság udvara⁵

BABITS MIHÁLY

Ismeritek a bérházak fonákját,
mely valamely üres telekre hátall,
a függőlegesen leszelt tetővel
– akár az utca hasadt volna szét –
a nyirkos aljat s lépcsős tűzfalat,
s köztük a pusztta, sápadt, síma sárgát,
amelyen nem fog semmi napsugár,
s a szomszéd ház egyenes árnyékának
éles vonala elomlik, elolvad?

Ismeritek a négyszög-mélyedést
a hosszú, keskeny, apró ablakkal,
melyeknek barna, szűk keretjei
egymás fölé ritkásan sorakoznak?

Ismeritek zugán a tört árnyéket,
hová lihegve jönnek meghűsülni
az utcakölykök nyári délután,
akik kiszedték a kerítés léccét
s gazos tagon métázva gondtalan,
kalap hiján a nap fejükre tűzött?
Ismeritek az árnyas mélyedést,
hol egymagában, hűsebb alkonyattal
lábat emelt s usgyé! a kóbor eb!

Jöttek egy reggel hosszú mérőfával,
spárgával, léccel; – ástak, kerítették

⁵ Babits Mihály: *A világosság udvara*. Babits Mihály összes versei. Budapest, Atheteum, [é.n.] 45–47. old.

s meg' méricséltek; póznát vertek szerte
s táblát aggattak: „Bemenet tilos!” –
Majd újra jöttek malterral, kalánnal,
téglával és szekérrrel: ástak, raktak,
fából nagy állványokat eszkábáltak,
léces hágókat, deszkaemelettel,
azon dongott sark, csoszogott papucs,
nyikorgott a talyiga kereke;
görrent a csigás téglamelőgép
s párosan hordta piros útasát, –
Majd szűnt a munka; nyult a téglamű
csokrot s fedélt nyert; eltisztult az állvány,
leszállt a hágók kettős emeletje,
deszkánként hordta hosszú tengely el –
és meztelen maradt egy friss uj háznak
még szűziesen fehér homloka.
Száradt a ház. A lakók beköltöztek,
uj számozást kapott az utcasor
s a mélyedést mindenki elfeledte.

Csak a házmesterné, ha reggelente
seprő s lapáttal végigjárt hatalma
szemektől elrejtettebb szögein
míg nyelve is lapátként hánya piszkot –
vagy a cseléd, mikor kiszórta a
frissen tört váza drága cserepét
– ügyetlensége kárát palástolni –
ama hosszúkás keskeny ablak részén –
vagy, eleinte, még az asszony is,
ha gyertya nélkül, mert a gyertya drága,
kamrában néha szerte rakosgatván
levért a polcra hóbort, köcsögöt,
s bosszankodék a szomszéd uj falára
mely árnyékával kis tárát betölté –
csak ők emlékeztek hálásan olykor
e csöpp szögletnek létezésire
s nevezték német szóval, mely be sem megy
versembe: Világosság Udvarának.

„Lucus a non lucendo” – mert valóban
a világosság nem hatott ide
s mélyét nem érte soha napsugár,
csak oly kevésbé mint a kútak mélyét,
csak peremén vetett rövid szegélyt
napszak szerint, felváltva, más falára.
Mélyén tojánhéj, váza cserepe,
csont, konyharongy, üvegnyak, toll, szemét
és ujságfoszlány, széttépett levél
– ki tudja kinek az írása rajta? –
szüz összevisszaság között hever
szemtől bizonytalan időre rejtve.
Mert bárha néha, lakomák után
egy kábult fej és felkavart gyomor
émelygésében frissebb légre vágyva
kinyitná rése homályüvegét,
tekintete idáig el nem érne,
sötétben veszne el e szurdokalj.

S így míg a nagy ház hármass emeletjén
folyton folyik az élet üzleti
s tenyérszerű hely sincs hol lakó ne nyüzsgjön
a földszint boltjától a tűzhelyig,
melynél unottan gubbad a család,
az első emelet úrilakáig
és a poloskás ágyakig, melyekben
nyomor nyög avagy céda gyönyör izzad:
addig van a háznak egy szöglete
– mint régi kastély titkos rejtekei –
hová láb, fény és mozgás el nem ér,
mely némán gyűjti egy jövőre napra
folyton növekvő piszka halmazát;
egy kis hely az élet zajától mentve,
még jobban mentve, mint a temető.

Miért mondám el ezt? Nem is tudom,
csak gyakran oly nyomasztón jut eszembe,
ha járok a bérházak folyosóin
s kinézek holmi keskeny ablakon, –
s nem tehetém, hogy egyszer el ne mondjam –
Mi van benne? Mi bánt úgy engem benne?